

ICOW

Interregionaal Coördinatieplan Overstroming en grootschalige Wateroverlast in Noord-Holland boven het Noordzeekanaal.

Samenvatting

Met dit interregionale, multidisciplinaire plan wordt de coördinatie geregeld bij een Overstroming of grootschalige Wateroverlast die leidt tot een GRIP5 opschaling.

Dit plan beschrijft de multidisciplinaire, interregionale crisisstructuur bij opschaling naar een Interregionaal Beleidsteam (IRBT), Interregionaal Operationeel Team (IROT), Bovenregionaal Actiecentrum Crisiscommunicatie (BRAC) en een Stafsectie Evacuatiestrategie (SE). Het plan besteedt expliciet ook aandacht aan de crisiscommunicatie onder deze omstandigheden.

Inhoud

1.	Interregionale Coördinatie bij (dreigende) Overstroming	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Doelgroep	3
1.4	Reikwijdte van dit plan	4
1.5	Relatie met andere plannen	4
2.	Dreigingen	5
2.1	Scenario's	5
2.2	Voorbeelden van scenario's	5
2.3	Gebruik van het plan	6
3.	Coördinatie en afstemming. Wie, wat en waarom?	6
3.1	Waarom coördinatie?	6
3.2	Wat houdt de coördinatie in?	6
3.3	Interregionaal Beleidsteam (IRBT)	7
3.4	Bestuurlijke escalatielijnen	8
3.5	Interregionaal Operationeel Team (IROT)	8
3.5	Wat doen de betrokken veiligheidsregio's?	10
3.6	Wat doen HHNK en RWS?	10
3.7	Rol en betrokkenheid Rijk?	10
4.	Coördinatie en afstemming – Hoe?	11
4.1	Wanneer wordt opgeschaald?	11
4.2	Wie faciliteert het eerste overleg?	11
4.3	Hoe ziet de crisisorganisatie eruit?	11
4.4	Welke informatie is nodig?	12
5.	Crisiscommunicatie. Samen sterk.	12
5.1	Waarom afstemming crisiscommunicatie?	12
5.2	Welke taken voert het BRAC uit?	13
5.3	Hoe stellen we dit team samen?	14
Bijlage A	Afkortingenlijst	16
Bijlage B	Zes voorbeeldscenario's	17
Bijlage C	Landelijke Crisisstructuur	22
Bijlage D	Standaardagenda eerste overleg IRBT	24
Bijlage E	Randvoorwaarden IROL en IROT	25
Bijlage F	Informatie bij (dreigende)overstroming	27
Bijlage G	Verantwoordelijkheden: wie communiceert waarover	29

1. Interregionale Coördinatie bij (dreigende) Overstroming

1.1 Aanleiding

Van 2016 t/m 2022 is het programma Watercrises in Noord-Holland boven het Noordzeekanaal uitgevoerd. Dit programma had als hoofddoel het bevorderen van de samenwerking op het gebied van crisisbeheersing bij een regio-overstijgende watercrises tussen de veiligheidsregio's Amsterdam-Amstelland, Kennemerland, Noord-Holland Noord en Zaanstreek-Waterland, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Rijkswaterstaat - West Nederland Noord, politie eenheid Noord-Holland, provincie Noord-Holland en Defensie.

In 2017 is het onderliggende plan vastgesteld door de besturen van de veiligheidsregio's Amsterdam-Amstelland, Kennemerland, Noord-Holland Noord, Zaanstreek-Waterland en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Er zijn sinds die tijd ontwikkelingen geweest die er toe hebben geleid dat het plan is aangepast.

In het voorjaar van 2022 heeft de oefening Waterrijk '22 plaats gevonden. Hierbij is op verschillende niveaus en met verschillende gremia geoefend met de planvorming. Deze (deel)oefeningen hebben geleid tot aanpassing van het onderliggende plan.

1.2 Doel

Het Interregionaal Coördinatieplan Overstroming en grootschalige Wateroverlast in Noord-Holland boven het Noordzeekanaal (ICOW):

1. Ondersteunt het bestuur in het uitvoeren van zijn verantwoordelijkheden bij een watercrisis.
2. Geeft structuur aan de interregionale, multidisciplinaire samenwerking bij een watercrisis.
3. Ondersteunt crisisfunctionarissen van de aangesloten partijen bij het uitvoeren van hun taak bij een Watercrisis.
4. Focust op het organiseren van (grootschalige)evacuatie en het synchroniseren van maatregelen bij een Watercrisis.
5. Kan zowel in de voorbereidende fase als in de warme fase van een watercrisis worden gebruikt.

1.3 Doelgroep

De betrokken partijen die deze afspraken (bestuurlijk) hebben vastgelegd zijn:

- VRAA
- VRK
- VRNHN
- VRZW
- HHNK
- PNH
- RWS-WNN
- Politie eenheid Noord-Holland
- Defensie (hoofd NATOPS)

1.4 Reikwijdte van dit plan

Dit plan heeft betrekking op de coördinatie, de synchronisatie van maatregelen en de afstemming van evacuatie in geval van een (dreigende)overstroming op het grondgebied van de provincie Noord-Holland ten noorden van het Noordzeekanaal.

In het geval van een dreiging vanaf de Noordzee bestaat de mogelijkheid dat de gehele Nederlandse kustlijn bedreigd wordt. In dat geval zal naast dit coördinatieplan in ieder geval ook het coördinatieplan van de Samenwerking Crisisbeheersing Overstroming Randstad (SCOR) geactiveerd worden. Dit heeft geen directe invloed op de mechanismen beschreven in dit plan.

Het feit dat de veiligheidsregio's Kennemerland en Amsterdam-Amstelland ook betrokken zijn bij de coördinatiemechanismen van de SCOR heeft mogelijk wel consequenties voor de beschikbaarheid van mensen en middelen in deze veiligheidsregio's.

1.5 Relatie met andere plannen

Dit plan staat niet op zichzelf. Het is een aanvulling op diverse andere veiligheidsregio-overstijgende plannen, waaronder o.a.:

- Interregionaal Multidisciplinair Plan voor het bepalen van Handelingsperspectief bij Overstroming (IMPH). Dit is een plan voor het bepalen van evacuatiestrategie, handelingsperspectief en synchroniseren van maatregelen in Noord-Holland boven het Noordzeekanaal.
- Nationaal Handboek Crisisbesluitvorming (2016). Het Nationaal Handboek Crisisbesluitvorming is het beleidskader en richtsnoer voor alle planvorming van en voorbereiding door de rijksoverheid op specifieke situaties, incidenten of gebeurtenissen.
- Landelijk Draaiboek Hoogwater en Overstromingsdreiging (2021). Hierin worden de informatievoorziening en afstemming binnen de waterkolom en met veiligheidsregio's en gemeenten uitgewerkt.
- Landelijk Crisisplan Hoogwater en Overstromingen (2021). Het rapport bevat een landelijk plan voor Rijk en veiligheidsregio's om als 1 crisisorganisatie op te treden bij crises rond hoogwater en (dreigende) overstromingen.
- Kader Grootschalige Evacuatie, Gezamenlijke uitgangspunten en procesbeschrijving (2014). Dit document biedt uitgangspunten en een begrippenkader ten aanzien van evacuatie. Ook biedt het een inhoudelijk stappenplan voor veiligheidsregio's om tot besluitvorming te komen over eventuele evacuatie.
- Handreiking Impactanalyse Wateroverlast en Overstromingen van het project Water & Evacuatie (2017). De handreiking biedt een handvat, dat de Veiligheidsregio en haar partners ondersteunt bij het inzichtelijk maken van de leefbaarheid van het effectgebied bij verschillende ernstige wateroverlast of overstromings- scenario's en de gevolgen daarvan voor de in dat gebied aanwezige kwetsbare functies/groepen.
- Handreiking Handelingsperspectieven Ernstige Wateroverlast en Overstromingen van het project Water & Evacuatie (2017). Deze handreiking biedt handvaten voor het opstellen van een Evacuatiestrategie en het synchroniseren van maatregelen.

Tevens sluit dit coördinatieplan aan op de diverse plannen van de afzonderlijke veiligheidsregio's en waterbeheerders, zoals:

- Regionale crisisplannen en incidentenbestrijdingsplannen van de veiligheidsregio's;

- Crisisbeheersingsplannen van de weg- en waterbeheerders;
- Coördinatieplan van de SCOR (voormalige dijkkringen 14, 15 en 44);
- Overige convenanten van deelnemende partijen.

2. Dreigingen

2.1 Scenario's

Bij het opstellen van het ICOW is rekening gehouden met twee typen dreigingen:

- Dreigingen waarbij meer dan één veiligheidsregio is betrokken en waarbij de effecten meerdere regio's direct treffen.
- Dreigingen waarbij, vanwege natuurlijke grenzen, slechts één veiligheidsregio betrokken is en (slechts) de effecten merkbaar zijn in aangrenzende regio's.

Bij het eerste type dreiging is het gehele coördinatieplan altijd van toepassing, voor het tweede type dreiging zijn mogelijk slechts delen van het coördinatieplan van toepassing. Dit plan gaat er vanuit dat bij een daadwerkelijke overstroming de effecten in aangrenzende regio's merkbaar zijn (indirect treffen).

De dreiging kan uit zes verschillende 'richtingen' komen:

- Noordzee/ Waddenzee
- het IJsselmeer
- het Markermeer
- het Noordzeekanaal
- een regionaal watersysteem
- Extreme neerslag

2.2 Voorbeelden van scenario's

Er zijn een aantal voorbeeldscenario's opgenomen om een indruk te krijgen van de reikwijdte en betekenis ervan voor de getroffen en betrokken partijen. De scenario's zijn zo gekozen dat de daarop gebaseerde coördinatie-afspraken ook relevant en geldig (kunnen) zijn in het geval dat zich een ander crisistype voordoet.

Vooraf is echter niet (precies) te voorspellen waar het water over of door de dijk zal stromen. Een daadwerkelijk incident zal daarom vrijwel zeker afwijken van de gekozen voorbeeldscenario's.

Voorbeelden van scenario's die een veiligheidsregiogrens overschrijdende impact van de overstroming en/of evacuatievraagstuk met zich meebrengen zijn:

- Den Helder
- Waterland
- Wieringermeerpolder
- Hoorn-Drieban
- Westzanerpolder

De overige scenario's beperken zich wat betreft het waterbeeld en de directe impact tot één veiligheidsregio, maar zullen onmiskenbaar leiden tot het activeren van onderdelen van het coördinatieplan, omdat er sprake is van indirecte impact en schaarste aan mensen en middelen.

In bijlage B zijn kort de belangrijkste kenmerken geschetst per scenario. Voor meer scenario's en uitgebreidere beschrijvingen wordt verwezen naar het Interregionaal Multidisciplinair Plan Handelingsperspectieven (IMPH)

2.3 Gebruik van het plan

Als er sprake is van een (dreigende) overstroming die de grens van een veiligheidsregio overschrijdt, en/of waarvan de effecten de grens van een veiligheidsregio overschrijden doet de waterbeheerder hiervan melding met interpretatie van de ernst en gevolgen bij de betreffende veiligheidsregio('s) en defensie.

Op basis hiervan besluit(en) de betreffende veiligheidsregio('s) om het coördinatiemechanisme van dit plan te activeren en op te schalen naar GRIP5.¹

3. Coördinatie en afstemming. Wie, wat en waarom?

3.1 Waarom coördinatie?

De betrokken organisaties zijn onafhankelijk van elkaar niet toegerust op het bestrijden van de crisis en het evacueren van de inwoners van het bron- en effectgebied. Iedere organisatie zal (al dan niet vanuit haar wettelijke taken) maatregelen gaan nemen. Het is uiterst belangrijk dat deze maatregelen op elkaar afgestemd zijn.

- Coördinatie is nodig vanaf de dreigingsfase, zodat vanaf een vroeg stadium afgestemd en samengewerkt wordt.
- De bestuurlijke afstemming vindt plaats in het Interregionaal Beleidsteam (hierna IRBT)². Het IRBT is de bestuurlijke invulling van GRIP5 in het geval van een (dreigende)overstroming.
- In een vroeg stadium wordt de voorbereiding voor de coördinatie van de herstelfase opgestart (samenstelling dedicated projectteam).

3.2 Wat houdt de coördinatie in?

Bij een geconstateerd overstromingsrisico kan één van de bedreigde veiligheidsregio's het verzoek indienen tot opschaling naar GRIP5 (IRBT) om de coördinatie bij deze crisis interregionaal en multidisciplinair te organiseren. Dit verzoek dient in iedere betrokken veiligheidsregio/gemeente bestuurlijk geaccordeerd te worden.

Coördinatie houdt in dat er één bestuurlijk regisseur is die zorgt voor een goede afstemming tussen de verschillende veiligheidsregio's en dat het contact met de andere partners, ten aanzien van de evacuatiestrategie, synchronisatie van maatregelen, informatiemanagement, beeldvorming en crisiscommunicatie, gecoördineerd verloopt. Coördinatie is ook het faciliteren van de afstemming, dus beleggen van vergaderingen, beschikbaar stellen van faciliteiten (online vergaderen, fysieke plek, inrichten overkoepelende activiteit in LCMS etc)

Coördinatie moet leiden tot een gezamenlijk beeld van de situatie, een gezamenlijke interpretatie van de dreiging, synchronisatie van de (voorbereiding op de te treffen) maatregelen en afgestemde communicatie.

¹ Van VRAA ligt slechts een deel van de gemeente Amsterdam in het plangebied. Amsterdam schaalte in eerste instantie op naar GRIP3.

² De afspraken uit dit plan kunnen ook gehanteerd worden bij de aanpak van andere bovenregionale, multidisciplinaire crisis.

De coördinatie op de operationele uitvoering van de evacuatie en synchronisatie van maatregelen vindt plaats onder leiding van een eenhoofdige leiding, te weten de Interregionaal Operationeel Leider (IROL) van het Interregionaal Operationeel Team (IROT), die daarbij ook optreedt als evacuatieleider.

De coördinatie (zoals beschreven in dit plan) houdt niet in dat de verantwoordelijkheid voor besluitvorming wordt overgenomen door het IRBT. De bestuurders, die plaats nemen in het IRBT, blijven ieder afzonderlijk verantwoordelijk voor besluitvorming in hun eigen regio of beheergebied.

3.3 Interregionaal Beleidsteam (IRBT)

In het IRBT stemmen de bestuurders de bestuurlijke vraagstukken en dilemma's af ten aanzien van de voorgestelde maatregelen. Dit gaat met name om de evacuatiestrategie en de communicatiestrategie. Deze strategieën worden voorbereid door het IROT.

Naast het IRBT en het IROT zijn ook de crisisteams van alle betrokken crisispartners actief. Zij zijn in gezamenlijkheid met het IRBT en het IROT verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregelen met betrekking tot de crisisbeheersing.

Het IRBT stemt, indien noodzakelijk, af met de landelijke crisisstructuur en de betrokken Rijksheren. Indien de Rijksheren of de leden van het IRBT het noodzakelijk achten, kunnen de Rijksheren ook aanschuiven bij het IRBT.

Het is van groot belang dat de bestuurders in het IRBT consensus bereiken over de maatregelen en strategieën. De voorzitters van de veiligheidsregio's, de HID en de dijkgraaf behouden bij GRIP5 namelijk hun zelfstandige verantwoordelijkheden voor het nemen van maatregelen en beslissingen.

Het IRBT hoeft niet fysiek bijeen te komen. De betrokken bestuurders kunnen ook online vergaderen.

Tijdens het eerste overleg bepalen de voorzitters van de betrokken veiligheidsregio's of burgemeester (indien de betrokken veiligheidsregio is opgeschaald naar GRIP3) wie het overleg voorziet en met welk mandaat de IROL kan optreden. De IROL vervult zijn rol onder het gezag van de voorzitter van het IRBT.

Zie bijlage D voor een voorbeeldagenda voor het eerste overleg.

Aansluitend aan het overleg communiceren de leden van het IRBT de genomen besluiten binnen de eigen organisaties.

De voorzitter van het IRBT heeft de volgende taken:

1. Is bestuurlijk aanspreekpunt voor de Interregionaal Operationeel Leider (IROL).
2. Organiseert de bestuurlijke afstemming ten aanzien van de duiding van het veiligheidsbeeld, de maatregelen, de communicatie en de evacuatie.
3. Is bestuurlijk aanspreekpunt voor landelijke organisaties en met name de Rijksoverheid.

Samenstelling IRBT

- De voorzitters van de betrokken veiligheidsregio's;

- De betrokken burgemeester(s) indien de betrokken veiligheidsregio is opgeschaald naar GRIP3;
- De dijkgraaf van hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier;
- De hoofdingenieur-directeur van RWS-WNN;
- De Regionaal Militair Commandant;
- Een informatiemanager.
- Zo nodig ook op uitnodiging:
 - De Korpschef Politie Noord-Holland;
 - De Hoofd Officier van Justitie;
 - Strategisch adviseurs zoals bijv. crisiscommunicatie of bestuurlijke netwerkkaarten.

De deelnemers hebben de mogelijkheid om een plaatsvervanger met mandaat af te vaardigen naar het overleg. De voorzitters veiligheidsregio en eventueel de burgemeester bepalen tijdens het eerste overleg van het IRBT wie het beleidsteam zal voorzitten³.

3.4 Bestuurlijke escalatielijnen

Indien de betrokken bestuurders geen onderlinge overeenstemming kunnen bereiken over bestuurlijke dilemma's kunnen de volgende bestuurlijke netwerkkaarten worden geraadpleegd:

- 1. Rampenbestrijding algemeen & Openbare orde;
- 3. Oppervlaktewater & waterkering.

Denk hierbij bijvoorbeeld aan het dilemma om een gebied onder te laten stromen om een bepaalde gemeente te beschermen door het water af te leiden, waarbij dit ten koste gaat van een andere gemeente/gebied.

3.5 Interregionaal Operationeel Team (IROT)

Het IROT heeft als (hoofd)taak het opstellen van de evacuatiestrategieën, de communicatiestrategie, het synchroniseren van maatregelen en het onder de aandacht brengen van (mogelijke) bestuurlijke dilemma's. Hierbij zorgt het IROT voor gedeelde beeldvorming en informatiemanagement.

Het IROT wordt hierbij ondersteund door de Stafsectie Evacuatiestrategie (SE) en het Bovenregionaal Actiecentrum Crisiscommunicatie (BRAC). De daadwerkelijke operationele uitvoering wordt gedaan door de crisisteams van de betrokken crisispartners.

Het IROT staat onder leiding van een IROL. De IROL wordt aangewezen door het IRBT. Hij⁴ krijgt het mandaat om namens de betrokken IRBT leden aanwijzingen over de uitvoering van de maatregelen te geven aan de Operationeel Leiders van de betrokken van de crisispartners. De IROL stemt regelmatig af met de betrokken Operationeel Leiders met betrekking tot de voortgang en samenhang van de maatregelen, de communicatie en de evacuatie.

³ Geadviseerd wordt om dit niet de voorzitter van de veiligheidsregio met het brongebied te laten zijn. Hij heeft waarschijnlijk 'zijn handen vol' aan de eigen crisisorganisatie.

⁴ Waar hij staat kan uiteraard ook zij worden gelezen.

Betrokken Operationeel Leiders van de crisispartners hebben samen met de IROL (ieder vanuit eigen verantwoordelijkheid, maar wel onder eenhoofdige coördinatie) de opdracht om een actueel gezamenlijk beeld te creëren ten aanzien van de situatie in het getroffen gebied, inclusief de uitvoerbaarheid van te treffen maatregelen en de opgestelde evacuatiestrategie. Hierover vindt periodiek afstemming plaats tussen Operationeel Leiders en de IROL (OL-call).

Opgavens voor veiligheidstaken in het kader van Openbare Orde en Veiligheid en waterstaatkundig optreden, die buiten de vastgestelde evacuatiestrategie vallen, worden gegeven door de afzonderlijke beleidsteams van de betrokken crisispartners.

De IROL stelt ad-hoc zijn team samen. De betrokken organisaties leveren ervaren medewerkers voor het invullen van tenminste de volgende functies⁵:

- Informatiemanager
- Hoofd Stafsectie Evacuatiestrategie (SE)
- Hoofd Bovenregionaal Actiecentrum Communicatie (BRAC)
- Verslaglegger
- Strategisch adviseur water
- Strategisch adviseur defensie
- Strategisch adviseur mobiliteit
- Strategisch adviseur zorg

Optioneel (alleen indien noodzakelijk):

- Strategisch adviseur landelijke crisispartners zoals bijv. NCC en LOCC
- Strategisch adviseur vitale infrastructuur

Deze strategisch adviseurs vertegenwoordigen een aandachtsveld en niet een specifieke organisatie. Hier is bewust voor gekozen omdat de strategisch adviseurs gesteld staan voor interregionale, multidisciplinaire uitdagingen en hiermee samenhangende bestuurlijke dilemma's. Een volledige vertegenwoordiging van alle betrokken organisaties zou het team veel te groot maken met vier veiligheidsregio's, twee waterbeheerders, tientallen gemeenten, een groot aantal bedrijven en meerdere vitale sectoren en zorginstellingen.

Door het vaststellen van dit plan bekrachtigen de betrokken partners dat zij ervaren en taakverantwoordelijke medewerkers afvaardigen naar het IROT, de SE en het BRAC

Het IROT start als eerste met het analyseren welke acties moeten worden uitgezet en welke bestuurlijke dilemma's aan de orde zijn. Dit doen zij aan de hand van de voorbereide scenario's in relatie tot de werkelijke situatie.

De IROL legt de (preferente) evacuatiestrategie en de communicatiestrategie inclusief de bestuurlijke dilemma's voor aan het IRBT ter besluitvorming. Na instemming door de betrokken bestuurders in het IRBT informeert de IROL de Operationeel Leiders van betrokken crisispartners.

De taken van het IROT richten zich verder op het bepalen en indien nodig aanpassen van de evacuatiestrategie wat betreft timing, fasering, prioritering en synchronisatie van alle

⁵ De functiebeschrijvingen staan in bijlage E

maatregelen. Daarnaast is het IROT aanspreekpunt voor het Nationaal Crisis Centrum (NCC) en landelijk opererende crisispartners/organisaties die betrokken zijn.

De ROT's, het Waterschap Operationeel Team (WOT) en het Crisisteam van Rijkswaterstaat (CT-RWS) leveren proactief de benodigde informatie aan het IROT. Zij maken hierbij zoveel mogelijk gebruik van het Landelijk Crisis Management Systeem (LCMS).

De IROL vraagt de betrokken crisisteams om hun gewenste en hun daadwerkelijke capaciteit (personeel en middelen) met hem te delen. Op basis van deze informatie verdeelt de IROL de beschikbare capaciteit.

De aanvraag om eventuele bijstand van andere crisispartners, bij het Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum (LOCC), wordt gedaan door het IROT. De IROL verzorgt, namens het IRBT, de aanvraag voor het hele plangebied en bewaakt de uitvoering van de strategie en de hierin toegewezen capaciteiten.

Stafsectie Evacuatiestrategie (SE)

Een onderdeel van het IROT is de Stafsectie Evacuatiestrategie (SE). De SE stelt in opdracht van het IROT de interregionale, multidisciplinaire strategieën voor evacuatie op. Het opstellen van de evacuatiestrategieën en de samenstelling van dit team staan beschreven in het Interregionaal Multidisciplinair Plan voor het bepalen van het Handlingsperspectief (IMPH)

Bovenregionaal Actiecentrum Communicatie (BRAC)

Ter ondersteuning van het IROT wordt een Bovenregionaal Actiecentrum Communicatie (BRAC) gevormd. Het BRAC stelt in opdracht van het IROT een crisiscommunicatiestrategie op. Voor het opstellen en uitvoeren van de crisiscommunicatie wordt de Handreiking communicatie watercrisis gebruikt.

Crisiscommunicatie wordt in dit plan verder uitgewerkt in hoofdstuk 5 op pg. 11.

3.5 Wat doen de betrokken veiligheidsregio's?

De betrokken veiligheidsregio's zijn en blijven verantwoordelijk voor het optreden binnen het gebied van de 'eigen' regio. Zij zorgen, conform crisisplannen, voor onder andere de voorbereiding en uitvoering van maatregelen en de evacuatiestrategie, zoals vastgesteld door het IRBT.

3.6 Wat doen HHNK en RWS?

HHNK en RWS hebben een eigenstandige bevoegdheid met betrekking tot waterstaatkundige vraagstukken. Zij zorgen, conform crisisplannen, voor onder andere de voorbereiding en uitvoering van waterstaatkundige maatregelen. Daarnaast heeft RWS een eigenstandige bevoegdheid met betrekking tot het gebruik van het rijkswegennet en eventueel het rijksvaarwegen ten behoeve van de evacuatiestrategie.

3.7 Rol en betrokkenheid Rijk?

In het geval van een overstroming met bovenregionale gevolgen is het aannemelijk dat ook op landelijk niveau de crisisorganisatie in werking treedt. Afstemming vindt plaats in het IRBT, IROT en het BRAC.

4. Coördinatie en afstemming – Hoe?

4.1 Wanneer wordt opgeschaald?

Opschaling naar GRIP5 en daarmee de inwerkingtreding van dit Interregionaal Coördinatieplan, vindt plaats op verzoek van één van de betrokken crisispartners. In de praktijk zal een verzoek tot opschaling naar GRIP5 komen van een OL. In een OL-call met betrokken Operationeel Leiders wordt dit verzoek besproken. Na overeenstemming dienen de betrokken Operationeel Leiders een verzoek in bij hun bestuurder voor opschaling tot GRIP5.

De betrokken Operationeel Leiders spreken met elkaar af wie zij voordragen als IROL aan het IRBT. Deze IROL staat niet op piket en wordt gekozen uit beschikbare, ervaren Operationeel Leiders van de NW4 veiligheidsregio's. De IROL wordt direct gealarmeerd en stelt vervolgens, in overleg met betrokken Operationeel Leiders, zijn team samen, zodat zij reeds in actie zijn vóór het bijeenkomen van het IRBT.

Het is van groot belang dat de interregionale coördinatie zo vroeg mogelijk wordt opgepakt. De betrokken Operationeel Leiders gaan daarom direct op zoek (in hun netwerk) naar ervaren collega's die (nog) niet direct betrokken zijn bij de crisis en invulling kunnen geven aan het IROT. Hierbij wordt ook aandacht gegeven aan de mogelijkheden voor aflossing van de betrokken medewerkers.

Het eerste punt van besluitvorming door het IRBT is het aanstellen van de IROL en zijn mandaat. Een aantal randvoorwaarden voor de IROL en het IROT zijn uitgewerkt in bijlage E.

4.2 Wie faciliteert het eerste overleg?

Tegelijkertijd met de opschaling naar GRIP5 spreken betrokken Operationeel Leiders met elkaar af wie de organisatie en facilitering van het IROT en het IRBT voor zijn rekening neemt. Het ligt voor de hand dat dit niet de veiligheidsregio is die het meest getroffen dreigt te worden.

Het IROT komt bij voorkeur fysiek bijeen, waarbij er ook ruimte is voor het fysiek bijeenkomen van de SE en het BRAC. Wellicht wordt de eerste bijeenkomst nog digitaal georganiseerd, waarna de vervolvergaderingen fysiek gehouden worden. Het IRBT kan ook fysiek bijeen komen, maar zeker in de beginfase ligt het voor de hand dat er vergaderd wordt met behulp van een video verbinding.

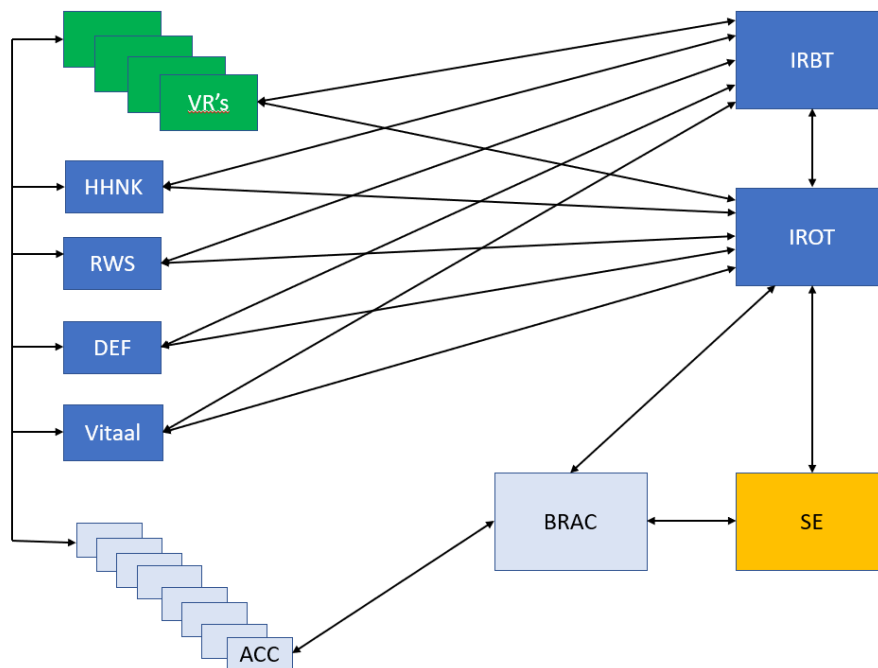
4.3 Hoe ziet de crisisorganisatie eruit?

De crisisbeheersingsstructuur sluit aan bij bestaande structuren en afspraken. Het IROT is op het gebied van evacuatie, crisiscommunicatie en synchronisatie van maatregelen het informatie- en coördinatieknooppunt voor de betrokken crisisteams.

De crisisteams van de betrokken crisispartners leveren actief informatie aan bij het IROT ten behoeve van de synchronisatie van maatregelen, evacuatie- en crisiscommunicatiestrategie. De waterbeheerder levert de mogelijke overstromings- scenario's en het actuele waterbeeld inclusief duiding aan.

Het IRBT draagt zorg voor bestuurlijke afstemming van besluitvorming over synchronisatie van maatregelen, evacuatie- en crisiscommunicatiestrategie.

Op hoofdlijnen ziet de opgeschaalde crisisstructuur er als volgt uit:

Figuur 1: Crisisstructuur GRIP5

4.4 Welke informatie is nodig?

Bij coördinatie en afstemming speelt informatievoorziening een belangrijke rol. Om de evacuatiestrategie en de synchronisatie van maatregelen te kunnen vormgeven is minimaal de volgende informatie nodig:

- een dreigingsanalyse van het verloop van de overstroming van de waterbeheerders;
- een overzicht van de beschikbare capaciteit per veiligheidsregio;
- evacuatie aantallen;
- slachtoffer aantallen;
- een omgevingsanalyse (media en communicatie);
- gebiedsinformatie, zoals vitale infrastructuur, beschikbaarheid van wegen en kwetsbare objecten (zorg en cultuur).

De complete informatievoorziening is uitgewerkt in bijlage F. Deze bijlage is overgenomen uit het IMPH.

5. Crisiscommunicatie. Samen sterk.

5.1 Waarom afstemming crisiscommunicatie?

Crisiscommunicatie vormt één van de belangrijkste instrumenten voor het vlot en soepel laten verlopen van de crisisbeheersing. Om de crisiscommunicatie zoveel mogelijk te stroomlijnen en de actiecentra crisiscommunicatie van de afzonderlijke organisaties te ontlasten, worden een aantal taken op interregionaal niveau gecoördineerd en uitgevoerd door een Boven Regionaal Actiecentrum Crisiscommunicatie (BRAC). In dit hoofdstuk beschrijven we de werkwijze op hoofdlijnen rondom de crisiscommunicatie bij het in werking treden van dit plan.

Omdat er veel partners zijn die communiceren, zijn de volgende basisafspraken van belang:

- De partijen communiceren binnen de afspraken en kaders die uitgezet worden door het BRAC/IRBT/IRBT. (Bijvoorbeeld met betrekking tot handelingsperspectief, timing, toonzetting etc.).
- Berichtgeving van partners wordt ondersteund door de andere partijen en waar relevant wordt doorverwezen of relevante informatie doorgeleid.
- Iedere partij communiceert, in afstemming met de betrokken partners, vanuit de eigen verantwoordelijkheid, met de eigen doelgroep en zo veel mogelijk via bestaande middelen.

Het doel van de afgestemde crisiscommunicatie is:

- Informatievoorziening: zorgen dat mensen in het gebied weten dat er sprake is van een (dreigende)overstroming, dat mensen weten om welk geografisch gebied het precies gaat en weten wat de risico's zijn.
- Betekenisgeving: zorgen dat mensen de ernst van de situatie goed kunnen inschatten door duiding en context. Voor (in)direct getroffen en is betekenisgeving van groot belang.
- Schadebeperking: zorgen dat mensen weten wat ze moeten doen om de schade en risico's zo veel mogelijk te beperken, door het bieden van een duidelijk handelingsperspectief.

In de tabel hieronder staan de reguliere communicatieverantwoordelijkheden zoals deze altijd gelden. Ze beschrijven op hoofdlijnen wie waarover communiceert. Deze rolverdeling blijft gelden bij de opschaling van de landelijke crisisstructuur. De afspraak om af te stemmen met het NKC geldt in alle gevallen.

Communicatie over:	Verantwoordelijk:
Feiten lokaal / regionaal, handelingsperspectief	Veiligheidsregio's
Duiding en handelingsperspectief, lokaal/regionaal	Burgemeester / Voorzitter veiligheidsregio
Waterstaatkundige zaken	RWS / HHNK
Strategie / voortgang bovenregionaal, handelingsperspectief	Voorzitter IRBT
Feiten en duiding nationaal	Betrokken vakministers (I&W, EZ en J&V)
Duiding en handelingsperspectief nationaal	Minister-president
Duiding nationaal en symboolfunctie	Koning
Duiding internationaal	Vakministers / Minister-president

Tabel 1: Verantwoordelijkheden m.b.t. crisiscommunicatie

Een meer gespecificeerd overzicht van welke organisatie over welk thema communiceert is uitgewerkt in bijlage G. Deze bijlage is overgenomen uit de Handreiking communicatie watercrisis Noord-Holland boven het Noordzeekanaal.

5.2 Welke taken voert het BRAC uit?

Het BRAC is er voor de brede communicatiestrategie en specifiek de communicatie over de bovenregionale evacuatiestrategie. De uitwerking wordt in de regionale actiecentra (RAC) vorm gegeven. Het BRAC legt contact met het Nationaal Kernteam Communicatie (NKC). Ook bestaat de mogelijkheid tot de afvaardiging van een liaison NKC naar het BRAC.

Het BRAC is ook aanspreekpunt voor netwerkpartners en regie op persvragen. Het is belangrijk dat er goede werkafspraken worden gemaakt over wat, waar besproken wordt, want tussen de werkzaamheden van het BRAC en de RAC's zit veel grijs gebied.

De (strategisch) communicatie adviseur werkzaam bij de organisatie die het initiatief voor opschaling heeft genomen naar een IROT, zoekt zo spoedig mogelijk contact met collega's van de andere betrokken crisispartners. Deze adviseurs zorgen voor het inrichten van het BRAC. Het BRAC wordt georganiseerd op de locatie van het IROT. Het BRAC gaat direct aan de slag (bijvoorbeeld met het maken van een bovenregionaal omgevingsbeeld), nog voordat het IROT geïnstalleerd is.

De competenties van de functionarissen in het BRAC en het aantal wordt zodanig vastgesteld dat de volgende taken kunnen worden uitgevoerd:

- Strategische communicatie behorende bij het evacuatieplan. Bij aanvang zal het voorbereide evacuatieplan en de daarbij passende communicatiestrategie worden getoetst aan de werkelijke situatie. De strategisch communicatieadviseur past de communicatiestrategie aan aan de actuele situatie en zit namens het BRAC in het IROT (met focus op evacuatiestrategie en synchronisatie van maatregelen). De strategisch communicatieadviseur adviseert de IROL en het IROT.
- Afstemming en communicatie met de actiecentra van de betrokken veiligheidsregio's, Waterbeheerders en aangesloten crisispartners in het IROT/ IRBT. Het hoofd BRAC zorgt ervoor dat de informatie vanuit het BRAC (met betrekking tot communicatie en voorlichting) bij de actiecentra van de betrokken veiligheidsregio's en partners terecht komt. Daarnaast wordt informatie opgehaald bij de RAC's.
- Woordvoering ten aanzien van de evacuatie. De media zullen van de voorzitter van het IRBT verwachten dat deze communiceert over de algehele evacuatiestrategie en de voortgang hiervan. De voorbereiding en ondersteuning hiervan gebeurt vanuit het BRAC. Naar verwachting zal de betreffende bestuurder zich laten ondersteunen door zijn eigen woordvoerder/communicatieadviseur die, om dit goed te kunnen doen, nauw contact onderhoudt met het BRAC. Daarbij is het van belang dat alle andere partners van de strategie, boodschap en timing op de hoogte zijn.
- Omgevingsanalyse (landelijke media). Vanuit het BRAC wordt regelmatig een omgevingsanalyse gemaakt. Deze dient als input voor zowel de interregionale als de regionale overleggen. Daarnaast kan het een aanvulling zijn op de regionale analyses.
- Beantwoorden publieksvragen. Publieksvragen worden zoveel mogelijk centraal verzameld en beantwoord.
- Informatiekanalen. Het BRAC besluit, aan de hand van de informatiebehoefte, welke communicatiekanalen worden ingezet.

5.3 Hoe stellen we dit team samen?

Het BRAC staat onder leiding van een ervaren Hoofd Taak Organisatie Communicatie (HTOC). Dit is niet persé een HTOC van een direct betrokken crisispartner. Het kan zelfs de voorkeur hebben om iemand uit het landelijk netwerk te vragen.⁶

⁶ Het is de bedoeling dat met ingang van 2023 de HTOC'ers van NW4 en HHNK worden voorbereid op deze taak.

De verdeling van de in 5.1 genoemde taken vindt plaats op basis van beschikbaarheid van ervaren communicatiespecialisten die door de betrokken crisispartners kunnen worden vrijgemaakt. Deze taakuitvoering vraagt minimaal zeven ervaren communicatiespecialisten. In hoeverre dit haalbaar is, is bepalend voor de mate waarin het mogelijk is om de eerder genoemde taken centraal uit te voeren.

De vier eerst genoemde taken voor het BRAC zijn echter cruciaal. Goede uitvoering van deze vier taken zorgt voor duidelijkheid bij alle burgers, bedrijven, organisaties en alle betrokkenen die een rol spelen bij het bestrijden van de crisis.

Dat betekent de volgende samenstelling:

- Hoofd BRAC (Veiligheidsregio)
- (Strategisch)communicatieadviseur RWS
- (Strategisch)communicatieadviseur HHNK
- Redacteur
- Omgevingsanalist
- Woordvoerder
- Informatiecoördinator

Bijlage A Afkortingenlijst

ACC	Actiecentrum Communicatie
BRAC	Bovenregionaal Actiecentrum Communicatie
EZ	Ministerie van Economische Zaken
HHNK	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
HTOC	Hoofd Taak Organisatie Communicatie
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdings Procedure
ICCb	Interdepartementale Commissie Crisisbeheersing
IMPH	Interregionaal Multidisciplinair Plan voor het bepalen van het Handelingsperspectief
ICOW	Interregionaal Coördinatieplan Overstroming en Wateroverlast
IROL	Interregionaal Operationeel Leider
IROT	Interregionaal Operationeel Team
I&W	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
J&V	Ministerie van Justitie en Veiligheid
LCMS	Landelijk Crisis Management Systeem
LCO	Landelijke Coördinatiecommissie Overstromingsdreiging
LOCC	Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum
MCCb	Ministeriële Commissie Crisisbeheersing
NCC	Nationaal Crisiscentrum
NCTV	Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid
NKC	Nationaal Kernteam Communicatie
NW4	Samenwerking tussen VRAA, VRK, VRNHN en VRZW
RAC	Regionaal Actiecentrum Communicatie
RBT	Regionaal Beleidsteam
CT-RWS	Crisis Team Rijkswaterstaat
ROT	Regionaal Operationeel Team
RWS	Rijkswaterstaat
RWS-WNN	Rijkswaterstaat West-Nederland Noord
SE	Stafsectie Evacuatie
VRAA	Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland
VRK	Veiligheidsregio Kennemerland
VRNHN	Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
VRZW	Veiligheidsregio Zaanstreek Waterland
WMCN	Watermanagement Centrum Nederland
WAT	Waterschap Actie Team
WBT	Waterschap Beleidsteam
WOT	Waterschap Operationeel Team

Bijlage B Zes voorbeeldscenario's

Bij het opstellen van het ICOW heeft het hoogheemraadschap Hollands-Noorderkwartier een aantal scenario's geïdentificeerd welke een representatief voorbeeld vormen voor de dreigingen waar het plangebied aan blootgesteld kan worden.

De voorbeeldscenario's zijn opgesteld met als doel het bespreken en concretiseren van de coördinatiemechanismen. Dit betekent dat er in alle scenario's sprake is van een (dreigende) overstroming.

Voor alle hierna beschreven scenario's geldt dat de trigger voor overstroming niet alleen wordt gevormd door een hoge waterstand, maar door een onvoorziene gebeurtenis, namelijk het bezwijken van een dijk, de exacte aanleiding hiervoor is van ondergeschikt belang voor het coördinatieplan.

De scenario's zijn slechts voorbeelden, om een indicatie te geven van het impactgebied en wat dit betekent voor het optreden van de betrokken partijen. Ieder incident/gebeurtenis is namelijk uniek en zal in meer of mindere mate afwijken van de voorbeeldscenario's.

In de keuze voor de voorbeeldscenario's hebben we een onderscheid gemaakt in twee typen dreigingen op basis van de impact van de overstroming. De dreigingen zijn veiligheidsregio-overschrijdend of niet. Ook in het geval dat het directe impactgebied niet veiligheidsregio-overschrijdend is, kan coördinatie zinvol zijn. De noodzaak tot snel handelen en de (indirecte) impact van een evacuatie of andere effecten kunnen ook van invloed zijn op de omliggende veiligheidsregio's.

We onderscheiden zes verschillende 'richtingen' van waaruit de dreiging kan komen. Te weten: vanuit Noordzee/Waddenzee, het IJsselmeer, het Markermeer, het Noordzeekanaal, dreiging door het bezwijken van een regionale kering en dreiging door extreem weer. Per scenario geven we een korte toelichting op het scenario en het impactgebied.

1. Noordzee/Waddenzee
 - a. Helderse zeewering
 - b. Texel

2. IJsselmeer
Wieringermeerpolder

3. Markermeer
 - a. Waterland
 - b. Hoorn-Drieban

4. Noordzeekanaal
Westzanerpolder

5. Regionale kering
Polder Heerhugowaard

6. Extreem weer
Heemskerk Beverwijk

1a. Noordzee/Waddenzee - Helderse zeewering

Dit scenario kan optreden bij een ernstige stormvloed met een noordwesterstorm in combinatie met springtij. De verwachte waterstand op de Noordzee is circa +4.00 mNAP. Voor de uitwerking van dit scenario is gesimuleerd dat de Helderse zeewering bezwijkt.

Impactgebied:

Noordwestelijk deel van de kop van Noord-Holland komt onder water te staan. Het water in het overstromingsgebied zal een maximale stand van ongeveer 1 meter diep bereiken.

Het impactgebied is stedelijk gebied (onder andere de gemeente Den Helder) en poldergebied met agrarisch gebruik met kapitaal- intensieve teelt (onder andere bloembollen).

In dit scenario ligt het brongebied in veiligheidsregio Noord-Holland Noord. Het impactgebied betreft ook andere veiligheidsregio's.

Bijzonderheden:

- Het water dat binnen stroomt is zout.
- Er is sprake van getijdenbewegingen; eb en vloed. Dit heeft invloed op de impact en het verloop van de instroom van water.
- HHNK heeft de mogelijkheid om de coupures van de tweede waterkering te sluiten om het impactgebied te verkleinen. Dit heeft gevolgen voor de evacuatielroutes; deze worden hiermee mogelijk geblokkeerd.
- Er ligt een marinebasis in het gebied, deze raakt geïsoleerd vanaf het land (kan deels overstroomd).
- Vliegveld de Kooij overstroomt eveneens.

1b. Noordzee/ Waddenzee - Texel

Dit scenario kan optreden bij een ernstige stormvloed met een noordwesterstorm in combinatie met springtij. De verwachte waterstand op de Noordzee en Waddenzee is circa +4.00 mNAP. Voor de uitwerking van dit scenario is gesimuleerd dat de IJsdijk bezwijkt.

Impactgebied:

Het eiland Texel overstroomt. Het water in het overstromingsgebied bereikt een maximale stand van ongeveer 1 meter boven maaiveld. Het impactgebied is overwegend poldergebied.

In dit scenario liggen het brongebied en het impactgebied in veiligheidsregio Noord-Holland Noord.

Bijzonderheden:

- Het water dat binnenstroomt is zout.
- Er is sprake van getijden bewegingen; eb en vloed. Dit heeft invloed op de impact en het verloop van de instroom van water.
- Het betreft een eiland.

2. IJsselmeer - Wieringermeerpolder

Dit scenario kan optreden bij een hoge waterstand op het IJsselmeer als gevolg van hoge rivierafvoeren en geen spuimogelijkheden van het IJsselmeer. De verwachte waterstand op

het IJsselmeer is circa +0.70 mNAP. Voor de uitwerking van dit scenario is gesimuleerd dat de Wieringermeerdijk bezwijkt.

Impactgebied:

Als gevolg van het bezwijken van de Wieringermeerdijk komt de Wieringermeerpolder onder water te staan. Het water in het overstromingsgebied zal een maximale stand van ongeveer 3 tot 5 meter diep bereiken.

Het impactgebied is overwegend poldergebied met agrarisch gebruik met kapitaalintensieve teelt (glastuinbouw). Er bevinden zich 3 grote datacenters in het gebied.

In dit scenario ligt het brongebied in veiligheidsregio Noord-Holland Noord. Het impactgebied van dit scenario betreft meerdere veiligheidsregio's.

Bijzonderheden:

- In het gebied ligt een hoogwaardig bedrijventerrein (Microsoft & Google).
- In het gebied ligt een gasverdeelstation, richting Randstad en buitenland.
- De A7 loopt door de Wieringermeerpolder en komt buiten gebruik. Dit kan gevolgen hebben voor de evacuatiestrategie.
- Friesland is alleen nog bereikbaar via de landzijde.

3a. Markermeer - Waterland

Dit scenario kan optreden bij een hoge waterstand als gevolg van hoge rivierafvoeren, geen spuumogelijkheden van het IJsselmeer. De verwachte waterstand op Markermeer is circa +0.70 mNAP. Voor de uitwerking van dit scenario is gesimuleerd dat de Waterlandse Zeedijk en ringdijk Marken bezwijken.

Impactgebied:

Als gevolg van het bezwijken van de Waterlandse Zeedijk en de ringdijk Marken komen Waterland en het eiland Marken onder water te staan. Het water in het overstromingsgebied bereikt een maximale waterstand van 0,5 meter tot 1 meter. In de droogmakerijen bereikt deze maximaal 4 meter.

Het impactgebied is overwegend poldergebied met agrarisch gebruik en extensieve bebouwing.

In dit scenario ligt het brongebied in veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland en veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland. Het impactgebied van dit scenario betreft meerdere veiligheidsregio's.

Bijzonderheden:

- Droogmakerijen vullen zich snel met water. Let op! Deze zijn bewoond en liggen dicht bij Markermeer.
- Marken is een eiland.
- Het water rukt op naar Amsterdam-Noord en Purmerend.
- De N247 komt onder water te staan. Dit kan gevolgen hebben voor de evacuatiestrategie.

3b. Markermeer - Hoorn-Drieban

Dit scenario kan optreden bij een hoge waterstand als gevolg van hoge rivierafvoeren, geen spuumogelijkheden van het IJsselmeer. De verwachte waterstand op Markermeer is circa +0.70 mNAP. Voor de uitwerking van dit scenario is gesimuleerd dat de Zuiderdijk bezwijkt.

Impactgebied:

Als gevolg van het bezwijken van de Zuiderdijk komt het gebied tussen Hoorn en Enkhuizen ten zuiden van Westfrisiaweg onder water te staan. Het water in het overstromingsgebied bereikt een maximale waterstand van 2 meter.

Het impactgebied is overwegend stedelijk gebied (Hoorn) met agrarisch gebruik (zaadveredeling en hoogwaardige tuinbouw).

In dit scenario ligt het brongebied in veiligheidsregio Noord-Holland Noord. Het impactgebied van dit scenario betreft meerdere veiligheidsregio's.

Bijzonderheden:

- De spoorlijn Hoorn – Enkhuizen komt onder water te staan. Dit kan gevolgen hebben voor de evacuatiestrategie.
- De N302 komt onder water te staan. Dit kan gevolgen hebben voor de evacuatiestrategie.
- De op- en afritten van de A7 komen onder water te staan. Dit kan gevolgen hebben voor de evacuatiestrategie.

4. Noordzeekanaal - Westzanerpolder

Dit scenario kan optreden bij een normale waterstand van het Noordzeekanaal. De omringdijk van de Westzanerpolder bezwijkt.

Impactgebied:

Als gevolg van het bezwijken van de omringdijk van de Westzanerpolder komt de Westzanerpolder onder water te staan. Het water in het overstromingsgebied bereikt een maximale waterstand van 3 meter.

Het impactgebied is overwegend hoogwaardige bedrijvigheid.

in dit scenario ligt het brongebied in veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland.

Bijzonderheden:

- De polder stroomt snel vol (binnen enkele uren, meerdere meters water).
- In het impactgebied bevindt zich een gevangenis met niet-zelfredzamen.
- Als gevolg hiervan wordt waarschijnlijk het scheepvaartverkeer op het Noordzeekanaal gestremd.
- De S150 loopt in korte tijd onder water. Dit kan gevolgen hebben voor de evacuatiestrategie.

5. Regionale kering - Heerhugowaard

Dit scenario kan optreden bij een normale waterstand. De boezemkade kanaal Omval-Kolhorn bezwijkt.

Impactgebied:

Als gevolg van het bezwijken van de boezemkade kanaal Omval-Kolhorn komt de polder Heerhugowaard onder water te staan. Het water in het overstromingsgebied bereikt een maximale waterstand van 1 meter.

Het impactgebied is overwegend stedelijk gebied (Heerhugowaard) met hoogwaardige bedrijvigheid (in het bijzonder: het hoofdkantoor van HHNK).

In dit scenario ligt het brongebied in veiligheidsregio Noord-Holland Noord.

Bijzonderheden:

- HHNK heeft diverse mogelijkheden om schade beperkende maatregelen te nemen.
- Het hoofdkantoor van HHNK wordt getroffen.
- De spoorlijn Alkmaar – Hoorn komt mogelijk onder water te staan.
- De N242 komt mogelijk onder water te staan. Dit kan gevolgen hebben voor de evacuatiestrategie.
- Als gevolg van de schadebeperkende maatregelen wordt scheepvaart op het Noordhollands kanaal gestremd.

6. Extreem weer – Heemskerk/Beverwijk

Dit scenario kan optreden bij een neerslag van 100 mm in 2 uur. Dit kan in het gehele gebied optreden. Voor dit scenario is gesimuleerd dat het plaats vindt in Heemskerk.

Impactgebied:

Als gevolg van het extreme weer komen tunnels onder water te staan, de riolering overstroomt. Hierdoor raakt verkeersinfrastructuur gestremd. Maximale waterstand bereikt circa 0,5 meter. In tunnels kan dit oplopen tot circa 2 meter.

In dit scenario ligt het brongebied in veiligheidsregio Kennemerland.

Bijzonderheden:

- Kortdurende wateroverlast (minder dan één week).

Bijlage C Landelijke Crisisstructuur

NCC (Nationaal Crisiscentrum)

Het NCC vormt de basis van de crisisorganisatie op Rijksniveau. Het NCC organiseert en coördineert alle processen binnen de Rijkscrisisorganisatie. Hieronder vallen signalering, informatie-inwinning, voorbereiding, crisiscommunicatie en advisering tot aan het faciliteren van besluitvorming door de Ministeriele Commissie Crisisbeheersing (MCCB)⁷. De interregionaal Operationeel Leider fungeert als eerste aanspreekpunt voor het NCC.

LOCC (Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum)

Het LOCC heeft als kerntaken: zorg dragen voor de informatievoorziening, planning & advisering en bijstandcoördinatie. Het LOCC draagt op die manier, in tijden van crisis en de nazorg, zorg voor een efficiënte en samenhangende inzet van mensen, middelen en expertise van de operationele diensten brandweer, politie, GHOR, defensie en van de gemeenten. Het LOCC heeft dus een belangrijke functie in de bijstandsverlening tijdens een (dreigende) overstroming. Voor de logistieke planning en het verzoek om bijstand (evacuatie) is de IROL de contactpersoon richting het LOCC.

LCO (Landelijke Coördinatiecommissie Overstromingsdreiging)

De LCO heeft tijdens een (dreigende) overstroming een belangrijke taak in de informatie-uitwisseling, alarmering en afstemming over maatregelen en crisiscommunicatie. De LCO adviseert het adviesteam van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. De LCO heeft overzicht over het gehele watersysteem in Nederland. De LCO wisselt informatie uit met de waterbeheerders.

NKC (Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie)

Het NKC coördineert de communicatie van de Rijksoverheid bij een (dreigende) crisis met nationale impact. Het NKC is een vast onderdeel van de nationale crisisbeheersingsstructuur. In het NKC zijn de verschillende crisispartners op nationaal niveau vertegenwoordigd. Het NKC wordt geleid door de directeur Voorlichting van het ministerie van J&V. Om afstemming van de communicatie te vergemakkelijken, kan een liaison van het NKC (op verzoek) aanschuiven in het BRAC. Wanneer het NKC aan het werk gaat, betekent dit niet een verplaatsing van de verantwoordelijkheden naar nationaal niveau. Het betekent wel dat de communicatie op Rijksniveau (tussen departementen) verplicht vooraf wordt afgestemd.

Ook betekent het dat het NKC het aanspreekpunt voor communicatie op Rijksniveau is voor partners, gemeenten, bedrijven, sectoren. Het NKC coördineert de communicatie op Rijksniveau en verzorgt actief de afstemming met bijvoorbeeld veiligheidsregio's, gemeenten en andere partners, zoals bv. Schiphol of internationale partners. Elke gemeente/partner blijft verantwoordelijk voor de communicatie over datgene dat binnen zijn bevoegdheden ligt (zie tabel 1 op pagina 12). Communicatiedilemma's op rijksniveau worden beslecht in het NKC en indien nodig in de Interdepartementale Commissie Crisisbeheersing (ICCB)⁸ of MCCB.

Het NKC is aangesloten op de nationale crisisbesluitvorming via een vertegenwoordiger in het Adviesteam (hoofd communicatie NCTV), de ICCB (directeur Voorlichting J&V) en de

⁷ Crisisoverleg op ministerieel niveau, voorgezeten door de minister van J&V of de MP.

⁸ Hoogst ambtelijk crisisoverleg, voorgezeten door de NCTV.

MCCB (directeur Voorlichting J&V en eventueel directeuren communicatie van vakdepartementen). De informatiemanager van het NKC is aangesloten op de informatielijn en heeft toegang tot LCMS.

Bijlage D Standaardagenda eerste overleg IRBT

1. Opening
 - a. Opening door de voorzitter van de bronregio
 - b. Bepalen voorzitter IRBT
 - c. Aanstellen Interregionaal Leider inclusief vaststellen mandaat
2. Context
 - a. Wie zijn uitgenodigd en aanwezig
 - b. Doel van de vergadering
 - c. Aanleiding overleg
 - d. Waterbeeld door Hoogheemraadschap
 - e. Veiligheidsbeeld door veiligheidsregio(s)
 - f. Verwachtingen komende 48 uur
3. Afspraken coördinatieplan
4. Afspraken over vergaderschema en informatielijnen
 - a. Wanneer volgend overleg (indien noodzakelijk)
 - b. Inventariseren of deelnemers moeten worden toegevoegd voor de volgende vergadering

Bijlage E Randvoorwaarden IROL en IROT

Competenties IROL

De IROL staat gesteld voor een zeer complexe uitdaging; alle losse plannen van de veiligheidsregio's en betrokken crisispartners samenbrengen tot één uitvoerbare evacuatiestrategie, inclusief synchronisatie van alle maatregelen. Met een gelegenheidsteam bestaande uit, naar alle waarschijnlijkheid, voor de IROL onbekende mensen.

Als het ICOW actief wordt, is er sprake van een crisis en dient de IROL onder grote tijdsdruk, met veel onzekerheden, zijn taken uit te voeren. Bovendien fungeert hij op dit onderwerp als bestuurlijke sparringpartner. De IROL dient een ervaren Operationeel Leider te zijn. Niet noodzakelijkerwijs van een direct betrokken crisispartner, maar kan ook uit een andere regio of discipline gevraagd worden.

Daarnaast zijn een aantal competenties geïdentificeerd die nodig zijn om deze complexe taak tot een goed einde te kunnen brengen, namelijk:

- Natuurlijk overzicht: Wordt als autoriteit in de crisisbeheersing geaccepteerd en is daarmee natuurlijk sparringpartner voor het bestuur. Weet het IROT te binden en op natuurlijke wijze afstemming te vinden met de betrokken crisisteams.
- Helicopterview: Overziet de delen en het geheel van ontwikkelingen, vraagstukken, gegevens, opdrachten en projecten en begrijpt hoe deze elementen met elkaar samenhangen. Kan dit inzicht op effectieve wijze vertalen naar handelingen.
- Stressbestendig: Blijft effectief en evenwichtig presteren onder (werk)druk, weerstand en/of onzekere omstandigheden.
- Besluitvaardig: Hakt knopen door en neemt tijdig verantwoorde beslissingen. Maakt keuzes, ook als zaken onzeker zijn of als er risico's aan verbonden zijn.
- Bestuurlijk sensitief: Weet stakeholders te identificeren en de context waarin deze opereren. Is in staat deze kennis te vertalen naar een effectieve manier van handelen.

Functiebeschrijvingen IROT

Deelnemers aan het IROT moeten zich steeds bewust zijn van het feit dat het hier gaat om bovenregionale coördinatie en afstemming. De uitvoering blijft regionaal.

- IROL: geeft sturing aan het interregionaal crisisbeheersingsproces door af te stemmen met de betrokken crisisteams en het IRBT. Is verantwoordelijk voor de (uitvoering van) de evacuatie- en crisiscommunicatiestrategie, het synchroniseren van maatregelen en het formuleren van bestuurlijke dilemma's.
- Informatiemanager: verantwoordelijk voor gedeelde bovenregionale beeldvorming en het vullen en delen van de bovenregionale informatie in LCMS
- Hoofd Stafsectie Evacuatiestrategie: verantwoordelijk voor het opstellen van de evacuatiestrategie.
- Hoofd BRAC: verantwoordelijk voor het afstemmen van de crisiscommunicatie met de actiecentra van de betrokken crisispartners.
- Verslaglegger.

- Strategisch adviseur water: verantwoordelijk voor het ophalen en duiden van de 'waterbeelden' op basis van mogelijke scenario's en realtime informatie. Kan bestuurlijke dilemma's formuleren.
- Strategisch adviseur defensie: verantwoordelijk voor het aanvragen van defensiebijstand en expert in het terugwaarts plannen van maatregelen. Kan bestuurlijke dilemma's formuleren.
- Strategisch adviseur mobiliteit: expert op het gebied van weginfrastructuur en verantwoordelijk voor het toetsen van de evacuatiestrategie op uitvoerbaarheid (bij voorkeur RWS). Kan bestuurlijke dilemma's formuleren.
- Strategisch adviseur zorg: expert op het gebied van 'de witte keten' en verantwoordelijk voor de contacten met de GHOR en betrokken zorginstellingen (bij voorkeur GGD). Kan bestuurlijke dilemma's formuleren.
- Strategisch adviseur landelijke crisispartners zoals bijv. NCC en LOCC: expert op het gebied van de landelijke crisisstructuur.
- Strategisch adviseur vitale infrastructuur: expert op het gebied van de vitale infrastructuur, dat kan zijn stroom, drinkwater, gas of telecom. Deze functie wordt ingevuld naar behoefte en kan geleverd worden door 1 of meerdere private organisaties. Treedt niet op namens organisaties, maar is in staat om 'informatielijnen uit te lopen'.

Werklocatie team

Het IROT neemt plaats in een voor een crisis goed geoutilleerde locatie. Een dergelijke locatie dient te voldoen aan de vereisten van een regulier Regionaal Crisis Centrum.

Tijdens een crisis waarbij het ICOW actief wordt, bezetten de ROT's hun eigen crisisruimtes. Het is daarom van belang om reeds in de koude fase een lijst op te stellen van locaties welke het IROT kan gebruiken.

In ieder geval zijn de twee volgende uitwijklocaties vastgelegd om het IROT en zijn stafsecties te huisvesten:

1. De Maxima Kazerne, Sloteweg 400, 1171 VK, Badhoevedorp. Dit is het uitwijk RCC van VRK, vaak gebruikt voor incidenten op Schiphol Airport. Dit zijn volledig uitgeruste crisisruimten. Leg hiervoor contact met VRK.
2. Het MEA (Marine Etablissement Amsterdam), Kattenburgerstraat 7, 1018 JA, Amsterdam. Met Defensie is voor het gebruik van deze locatie als uitwijk crisisruimte, een convenant gesloten. Materialen worden door het (I)ROT zelf meegebracht, zoals laptops, whiteboards/flipovers, aanvullende schermen. Ondersteunend materieel is in beperkte mate aanwezig. Er is mogelijkheid om te overnachten. Vooraf dient een lijst met namen van de leden van het (I)ROT die gebruikt maken van de ruimte, te worden ingediend. De procedure is opgenomen in het genoemde convenant, dat opvraagbaar is via de RMOA; verzoek deze om contact te leggen met het MEA.

Bijlage F Informatie bij (dreigende)overstroming

Beantwoording van de volgende vragen geeft vlot inzicht in de (dreigende) situatie⁹. De operationele planning kan op basis daarvan verder ontwikkeld worden. De kleur van de vraag geeft aan in welke fase van de dreiging/overstroming deze vraag relevant is. Groen gaat om vragen voor een overstroming, rood gaat om vragen na de overstroming. Zowel risico's in het overstroomde gebied, als effecten van de overstroming voor vitale infrastructuur, milieu en mens, dier en kwetsbare objecten worden inzichtelijk gemaakt, als de vragen worden beantwoord.

Aangezien de evacuatie van inwoners gefaseerd gaat, zijn op verschillende momenten in de tijd, enkele gebieden al overstroomd, en kunnen andere (bedreigde) gebieden nog geëvacueerd worden. Dus tijdens het maken van de evacuatie planning, zijn naast de antwoorden op de groene vragen, zijn ook de antwoorden op de rode vragen relevant.

Informatiebehoefte Voorbereiding

Informatiebehoefte Redding

** betekent: Deze vraag kan bij meerdere fasen van de crisis relevant zijn

	Informatie over het waterbeeld	Leverancier(s) informatie
	Dreiging scenario's overstromingen	
1	Wat is het meest waarschijnlijke en ernstige scenario?	WS, RWS, WMCN
2	Binnen hoeveel tijd wordt overschrijding van de gegarandeerde waterkerende hoogte verwacht? **	WS, RWS, WMCN
3	Als het meest waarschijnlijke scenario plaatsvindt, hoe ontwikkelt het waterfront zich dan na 2, 4, 6, 8 en 10 uren? En na 1, 2, 3, 10 dagen? **	WS, RWS, WMCN
4	Als het meest ernstige scenario plaatsvindt, hoe ontwikkelt het waterfront zich dan na 2, 4, 6, 8 en 10 uren? En na 1, 2, 3, 10 dagen? **	WS, RWS, WMCN
	Gebied met watercrisis	
5	Waar is het mogelijke overstromingsgebied? **	WS, RWS, WMCN
6	Wat zijn verschillende waterdiepten in het overstroomde gebied? (evacuatiezones) **	WS, RWS, WMCN
7	Op welk moment komt naar verwachting het water via sloten en vaarten omhoog in het gebied? **	WS, RWS, WMCN
8	Welk gebied blijft naar verwachting droog? **	WS, RWS, WMCN
9	Aan welke waterdiepte kunnen gebieden worden blootgesteld? **	WS, RWS, WMCN
10	Welk gebied heeft een grote waterdiepte of grote stijgsnelheid? (gevaaren in omgeving)	WS, RWS, WMCN
	Schade watersysteem en maatregelen	
11	Zijn er preventieve maatregelen die hulpverleningsdiensten in samenwerking met waterbeheerders kunnen nemen ter bescherming van gebieden? **	Multidisciplinair
12	Zijn er maatregelen die waterbeheerders kunnen nemen ter bescherming van gebieden die nog niet zijn overstroomd?	WS, RWS, WMCN, adviseurs profit sector

⁹ Bron: Landelijk Project Water en Evacuatie, Gids Informatie-uitwisseling bij overstromingen en ernstige wateroverlast, juni 2017

	Informatie over vitale infrastructuur en milieu bij watercrises	Leverancier(s) informatie
	Vitale infrastructuur	
1	Welke vitale infrastructuur bevindt zich in het gebied?	VR
2	Welke vitale objecten bevinden zich in het gebied?	VR
3	Welk effect heeft de situatie op de infra van gas en elektra tijdens de crisis. En hoe verloopt dat in de tijd?*	Gas elektra bedrijven, landelijke netwerkbeheerder, EZ
4	Welk effect heeft de situatie op de infra drinkwater tijdens de crisis? En hoe verloopt dat in de tijd?*	Drinkwaterbedrijven, ILT
5	Welk effect heeft de situatie op de infra van ICT en Telecom tijdens de crisis? En hoe verloopt dat in de tijd?*	ICT telecom bedrijven, NCSC/IRB, EZ
6	Welke effect heeft de situatie op de vitale objecten? Hoe verloopt dat in de tijd?*	VR, operationele diensten, ziekenhuizen, voedselleveranciers
7	Is het Nationaal Noodnet (NVC)operationeel?	V&J, KPN
	Infrastructuur transport	
8	Welke wegen zijn begaanbaar en welke niet tijdens de crisis? En hoe verloopt dat in de tijd?*	RWS, PRV, GEM, WS
9	Hoe is de doorstroming op de wegen van gemeente, provincie en Rijk tijdens de crisis? En hoe verloopt dat in de tijd?	GEM, PRV, RWS, WS
	Milieu	
10	Wat is het effect van de overstroming op milieugevaarlijke bedrijven op dit moment en in de komende periode?	WS, BRW
11	Zijn er buisleidingen met gevaarlijke stoffen in het gebied die beschadigd zijn geraakt?	WS, GEM, BRW, RWS
12	Met welke vervuilde gebieden krijgen we te maken de komende periode?	WS, VR, GEM, BRW

	Informatie over mensen, dieren en kwetsbare objecten	Leverancier(s) informatie
	Mens, dier, kwetsbare objecten	
1	Hoeveel mensen bevinden zich waar in het gebied?*	GEM, VR
2	Hoeveel verminderd zelfredzamen bevinden zich waar in het gebied?*	GEM, VR
3	Hoeveel dieren bevinden zich waar in het gebied?*	LTO, EZ, GEM
4	Hoeveel schade kan er ontstaan als het gebied overstroomd is?	RWS
5	Is er cultureel erfgoed in het gebied aanwezig?	GEM, VR, Rijksdienst Cultureel Erfgoed
6	Hoeveel slachtoffers zijn er naar schatting gevallen?	VR
7	Zijn/Waren er bijzondere activiteiten in het gebied? (evenementen o.i.d.)	GEM, VR
8	Hoe water robuust zijn woningen en gebouwen? Welke panden kunnen bezwijken?*	BZK, Gem
9	welke gebouwen nog geschikt voor publieke schuillocaties.	GEM
10	Welke kwetsbare objecten zoals woningen, campings, hotels, evenemententerreinen, dierenpensions, dierentuinen zijn in het gebied aanwezig?*	Multidisciplinair
11	Hoeveel schade is er naar schatting in het overstroomde gebied?	Multidisciplinair

Bijlage G Verantwoordelijkheden: wie communiceert waarover

Hieronder een overzicht van welke organisatie over welke thema's communiceert. Leidend daarin is dat communicatie altijd de inhoudelijke verantwoordelijkheden volgt.

Functionele kolom (Rijkswaterstaat (RWS), Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK), Watermanagementcentrum Nederland (WMCN) en Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI):

- Actuele situatie waterstaatkundig: stand van water en maatregelen om water omlaag te krijgen (WMCN)
- Oorzaak (dreiging) overstrooming/hoog water
- Geografisch omschrijven (grootte en locatie) van overstroomde en/of bedreigde gebieden (HHNK, RWS)
- Prognoses en scenario's waterstaatkundig (HHNK, RWS, KNMI)
- Herstel- of beheersmaatregelen waterkolom
- Effect van de maatregelen waterkolom
- Staat van dijken en gemalen (HHNK, RWS)

Algemene kolom (veiligheidsregio's):

- Omschrijving van wie en wat in het getroffen/bedreigde gebied aanwezig is wat betreft aantal inwoners, bedrijven, vitale infrastructuur, etc.
- Gevolgen van de (dreigende) overstrooming op de regio (bewoners, bedrijven, vitale infrastructuur, wegennet), samen met de verantwoordelijke (weg)beheerders (gemeenten, provincie, rijk en waterschappen)
- Maatregelen om gevolgen regio te beperken (in het bijzonder evacuatie)
- (evacuatie)Strategie
- Handelingsperspectieven: wat doen en hoeveel tijd heb je nog
- Voortgang van de evacuatie
- Wat hebben we nu en wat is nodig voor evacuatie (aantal vaartuigen, voertuigen, luchtvaartuigen, evacuatiemiddelen, etc.)
- Openbare orde en veiligheidszaken
- Effect van de maatregelen veiligheidsregio
- Burgemeester(s): impact op de getroffen en, duiding, betekenisgeving. Burgervader en lokaal boegbeeld.
- Uitleggen hoe verantwoordelijkheden en taken bij watercrisis belegd zijn.

Interregionaal Beleidsteam (IRBT):

- (Voortgang) Bovenregionale evacuatiestrategie
- Situatie rond vitale infrastructuur
- IRBT bepaalt 1 boegbeeld waterkolom (expert water) en 1 boegbeeld algemene kolom (bestuurder) voor duiding, impact bovenregionaal en verantwoording over de besluitvorming. (N.B. De voorzitter IRBT kan met dubbele pet praten: in zijn rol als voorzitter RBT van zijn eigen regio en in zijn rol als voorzitter IRBT.)

Boven Regionaal Actiecentrum Communicatie (BRAC)

- Regisseert en coördineert de communicatie volgens dit plan, zodat tegenstrijdigheden in boodschappen voorkomen worden.

Vitale partners en overige stakeholders:

- Netbeheerders, drinkwaterbedrijven en Telecomproviders: gevolgen en beschikbaarheid van respectievelijk stroom- en gasvoorziening, drinkwater en internet en telefonie.
- Bedrijven: bedrijfscommunicatie, eigen processen, voorzieningen en maatregelen en informeren van eigen medewerkers, klanten, leveranciers en bezoekers.
- Rijksoverheid/ministeries: duiding en betekenisgeving